

PHY(13)887:4

Bruksela, 27 lutego 2013

Wstępna opinia Copa-Cogeca na temat neonikotynoidów

Uwagi ogólne

- Copa-Cogeca z radością przyjęła inicjatywę EFSA prowadzącą do lepszego zrozumienia wpływu środków ochrony roślin na zdrowie pszczół i pokłada zaufanie w naukowej ocenie szacunkowego wpływu środków ochrony roślin na zdrowie pszczół.
- Copa-Cogeca pragnie podkreślić, że pszczoły odgrywają niezmiernie ważną rolę w rolnictwie, gdyż zapylają rośliny. Dlatego też należy podejść w sposób odpowiedzialny do kwestii zdrowia pszczół i ochrony roślin.
- Copa-Cogeca chciałaby zwrócić uwagę, że wiele substancji aktywnych musiało zostać wycofanych z rynku, gdyż nie spełniały one nowych wymogów prawnych. Równocześnie, ze względu na zmiany w unijnym systemie maksymalnego poziomu pozostałości (MRL) wydaje się coraz mniej zezwoleń na substancje aktywne w sektorze rolnym. W roku 1991 na rynku było dostępnych ponad 1000 substancji aktywnych posiadających zezwolenia, a na chwilę pozostało ich jedynie ok. 250. Analiza luk rynkowych w kilku państwach członkowskich wykazała, że ochrona upraw w niektórych sektorach jest zagrożona.
- Copa-Cogeca pragnie przypomnieć, że od 2014 r. rolnicy będą musieli obowiązkowo stosować zintegrowaną ochronę przed szkodnikami (IPM). Zgodnie z krajowymi planami działań, ujętymi w dyrektywie 2009/128, państwa członkowskie będą musiały udostępnić profesjonalnym użytkownikom informacje i narzędzia potrzebne do monitorowania szkodników i podejmowania decyzji, a także usługi doradcze w zakresie zintegrowanej ochrony przed szkodnikami. Jesteśmy przekonani, że rozwiązanie to jest korzystne i pozwoli na zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin, pod warunkiem, że rolnicy będą dysponować szerokim zakresem narzędzi ochrony upraw.
- Należy rozważyć wszelkie wykonalne i skuteczne alternatywne rozwiązania zarówno dla ochrony roślin jak i zdrowia pszczół.
- Copa-Cogeca apeluje do Komisji Europejskiej o lepsze wykorzystanie aktualnych danych pochodzących z monitoringu prowadzonego w państwach członkowskich do poparcia jakiegokolwiek propozycji odnośnie zastosowania neonikotynoidów.
- Copa-Cogeca potrzebuje więcej czasu do omówienia i podjęcia odpowiedzialnych działań, proporcjonalnych do występujących zagrożeń w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony upraw ze względu na wzrastające zapotrzebowanie na żywność.
- Zredagowanie listy roślin przyciągających insekty nie wystarczy do opracowania środków zmniejszających ryzyko. Należy wziąć pod uwagę również inne czynniki, jak np. obszar upraw, jakość pyłku, zmianę klasyfikacji upraw, okres kwitnienia, unikanie kwitnienia oraz środowiska zamknięte (np. szklarnie).
- Należy przeprowadzić pogłębioną ocenę zagrożeń związanych z gutacją, gdyż częstotliwość występowania tego naturalnego fenomenu różni się w poszczególnych państwach członkowskich.

- Należy zharmonizować środki zmniejszające ryzyko we wszystkich 27 państwach członkowskich UE, nie powodując jednak zakłóceń konkurencji między rolnikami. Copa-Cogeca prosi, aby wszelkie propozycje były rozważne, aby uniknąć zakłóceń na rynku i zachwiania konkurencji między państwami członkowskimi i krajami trzecimi.
- Kwestia ochrony roślin nie ogranicza się tylko do rolników prowadzących uprawy, lecz może wpłynąć także na ekonomię unijnego sektora produkcji zwierzęcej, który stanowi podstawę produkcji żywności w UE.
- Kwestie pszczół i produkcji roślinnej są ze sobą powiązane, więc decyzje instytucji UE powinny stanowić część zintegrowanego podejścia oraz powinny im towarzyszyć odpowiednie instrumenty.
- Copa-Cogeca pragnie omówić zestaw proporcjonalnych i skutecznych środków zmniejszających ryzyko, które powinny zostać przyjęte przez wszystkie państwa członkowskie. Jest to rozwiązanie lepsze niż zaproponowany przez Komisję Europejską czasowy zakaz stosowania neonikotynoidów - klotianidyny, tiametoksamu i imidachloprydu - na wszystkich uprawach przyciągających pszczoły, z wyjątkiem upraw nieprzyciągających pszczoł, w tym zbóż ozimych (por. tabelę Komisji dostępną na Agri-Info [PHY\(13\)889 \(rev.1\)](#)).
- Copa-Cogeca pragnie podkreślić, że w przypadku zastosowania środków ochrony roślin na liście, propozycje Komisji znacznie wykraczają poza ryzyko ukazane przez EFSA w opinii naukowej. Co więcej, EFSA prowadzi właśnie ocenę zagrożeń związanych z tymi konkretnymi rodzajami zastosowań i powinna niedługo opublikować opinię naukową.

Instrumenty stosowane na etapie przedprodukcyjnym

- 1. Badania i innowacje:** Zakłady chemiczne powinny zaangażować się w programy badań celem ograniczenia szkodliwości aktualnie stosowanych cząsteczek dla pszczoł i opracowania nowych technologii zaprawiania nasion, które mogą ograniczyć ilość pyłu i/ lub pozostałości w nektarze/ pyłku. Zakłady te powinny również informować odpowiednie strony zainteresowane o nowych rozwiązaniach.
- 2. Zaprawianie nasion:** Zaprawianie nasion przeprowadza się wyłącznie w profesjonalnych zakładach zaprawiania nasion (dyrektywa 2010/21/WE).
 - i) Zakłady te muszą stosować najlepsze dostępne techniki, tak aby wzbijanie się pyłu podczas zaprawiania nasion, przechowywania i transportu ograniczone było do minimum.
 - ii) Zakłady te powinny być objęte programem zapewniania jakości, poddawanych niezależnym kontrolom, w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami prawnymi i wytycznymi dla sektora. Jedynie te zakłady mogą zostać uznane za zakłady profesjonalne.
 - iii) Program zapewniania jakości powinien obejmować profesjonalne szkolenia oraz procedury gwarantujące ciągłe stosowanie najlepszych praktyk.
 - iv) Przemysł powinien opracować unijny przewodnik po technikach zaprawiania nasion oraz przedstawić go do przyjęcia SCOFCAH.
 - v) Przedsiębiorstwa nasienne powinny stosować elastyczne zasady umożliwiające zwrot niewykorzystanych zaprawionych nasion w tym samym roku.
 - vi) Przedsiębiorstwa nasienne powinny sprzedawać zaprawiane nasiona jedynie profesjonalnym odbiorcom.
- 3. Etykietowanie:** Na etykietach zaprawionych nasion powinna znaleźć się informacja o tym, że nasiona zostały zaprawione konkretną substancją aktywną oraz informacja na temat odpowiednich środków zmniejszania ryzyka celem ochrony pszczoł:
 - i) Na etykietach powinny znajdować się wszystkie informacje pozwalające rolnikom na bezpieczne stosowanie produktu (adresy stron www, pozytywna lista wyposażenia).

- ii) Etykiety mogą zawierać informacje na temat cyklu życia pszczoł. Profesjonalne związki hodowców pszczoł zaangażują się w działania komunikacyjne.

4. Nowy sprzęt: Nowy, dostępny na rynku sprzęt powinien w znacznym stopniu rozwiązać problem pyłu.

Instrumenty stosowane w gospodarstwie

5. Urządzenia siewne: Stosuje się odpowiednie urządzenia siewne gwarantujące wysoki stopień wchłaniania do gleby oraz ograniczenie do minimum wycieków i wzbijania się pyłu.

- i) Nowe urządzenia siewne powinny minimalizować wzbijanie się pyłu. Powinny znaleźć się na pozytywnej liście odpowiednich urządzeń.
- ii) Aktualnie stosowane urządzenia siewne powinny zostać wyposażone w odpowiednie narzędzia, w tym zrobione w gospodarstwie urządzenia odsysające powietrze, minimalizujące emisję pyłu.

6. Prowadzenie rejestru w gospodarstwie: Rolnicy powinni zapisywać gdzie, kiedy i jakiego rodzaju zaprawiane nasiona zostały zasiane na danym polu oraz ile ich było.

7. Lepsza wymiana informacji między rolnikami i pszczelarzami: Informacje na temat obszarów obsianych zaprawionymi nasionami pozwoliłyby pszczelarzom na podjęcie odpowiednich działań dla ochrony uli. Na przykład, rolnicy mogliby informować lokalne władze/ pszczelarzy o terenach, które mają zamiar obsiać zaprawionymi nasionami jeszcze przed zasiewem.

8. Wdrażanie: Stosowanie aktualnych programów dobrowolnych i/ lub przepisów obowiązujących na szczeblu UE/ państw członkowskich w celu egzekwowania prawidłowego stosowania środków łagodzenia skutków w ramach krajowych planów działań opracowanych przez państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 128/2009 ds. zrównoważonego stosowania pestycydów, w tym uznawanie istniejących systemów certyfikacji pozwalające na prawidłowe stosowanie środków łagodzenia.

9. Szkolenia: Środki łagodzenia powinny znaleźć się w aktualnym systemie szkoleń opracowanym na szczeblu państw członkowskich w ramach dyrektywy 128/2009.

Monitorowanie zdrowia pszczoł

10. Należy prowadzić długoterminowy monitoring, uzupełniony o odpowiednie inspekcje, audyty i skuteczne programy nadzoru zgodnie z dyrektywą 2010/21/UE. Należy stosować rygorystyczne protokoły monitorowania zdrowia pszczoł, uwzględniające najważniejsze zagrożenia dla pszczoły miodnej, w tym warunki na polu, które mogą być bogatym źródłem informacji na temat głównych problemów i negatywnych tendencji wpływających na pszczoły.